

5. 13 Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Hudební výchova* vychází ze vzdělávací oblasti RVP ZV *Umění a kultura*. Dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Tuto potřebu předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje. Hudební výchova by měla být předmětem uvolnění, radosti, citového prožitku, seberealizace, týmové práce, při které se žáci budou učit rozpoznávat krásu umění, cítit schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými, organizovat společenské akce, rozvíjet svou fantazii a tvůrčí schopnosti. Vyučovací předmět *Hudební výchova* usiluje o to, aby se z žáků stali budoucí návštěvníci koncertních sálů a divadelních sálů, aby poznali souvislosti všech druhů umění a aby vhodně využívali celý komplex hudebních činností a znalostí v různých oblastech svého života a obohatili tak své estetické vnímání a prožívání světa.

Hudebně výchovné činnosti jsou rozděleny v ŠVP na *Vokální činnosti*, *Instrumentální činnosti*, *Hudebně pohybové činnosti* a *Poslechové činnosti*.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a „interpretovat“.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět hudební výchova je povinný vyučovací předmět, který se vyučuje v 1 hodinové týdenní dotaci.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	1	1	1	1

Učební osnovy předmětu umožňují konkretizovat učivo i jeho náročnost na základě učitelovy znalosti úrovně hudebního rozvoje jednotlivých žáků a podmínek ve škole. Volba vhodných didaktických prostředků je zcela závislá na učitelově rozhodnutí.

Výuka *Hudební výchovy* probíhá ve specializované učebně hudební výchovy. Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i návštěvou koncertů, na besedách o hudbě i v mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Používají při tom pojmy a hudebně naukové poznatky, které jsou vyvozovány ze znějící hudby a aplikovány ve všech hudebních aktivitách. Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému múzickému komplexu hudebních činností, ke snaze spolupracovat s ostatními a k úsilí o co nejlepší výsledek. Je možné zohlednit i případnou jednostrannou zaměřenost žáka na určitý typ hudebních činností.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu *Hudební výchova*

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání a motivujeme je pro celoživotní učení.
- Vedeme žáky ke kultivaci své hudebnosti v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie.
- Rozvíjíme u nich reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti aktivitami vokálními, instrumentálními, poslechovými a hudebně pohybovými.

- Ve výuce rozlišujeme základní učivo a učivo rozšiřující.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Podněcujeme žáky k tvořivému myšlení a k řešení problémů
- Učíme je různým vyjadřovacím hudebním technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru.
- Podporujeme netradiční způsoby řešení hudebního vyjadřování.
- Učíme žáky posuzovat hudební dění ve škole i mimo školu.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Vedeme žáky k otevřené a všestranné komunikaci.
- Učíme je porozumění hudebně vyjadřovacím prostředkům a společenským funkcím hudby v jednotlivých uměleckých epochách.
- Vedeme je k pochopení umění jako svébytného prostředku komunikace.
- Učíme žáky naslouchat hudbě a vnímat hudební projevy druhých jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ PERSONÁLNÍ

- Rozvíjíme u žáků schopnost pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých
- Pomáháme jim získat znalosti o hudební kultuře české i jiných národů
- Prohlubujeme u nich vztah k současnému hudebnímu dění v celé oblasti kultury.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Vychováváme žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých.
- Vedeme žáka k zaujímání vhodných postojů k hudbě ve všech jejích oblastech.
- Vedeme žáky k chápání procesu umělecké tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků a postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k aktivním hudebním činnostem.
- Při výuce hudební výchovy vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Vedeme žáky k správnému zacházení s dostupnými hudebními nástroji a k úctě k nim.
- Různými formami (koncerty, exkurze, besedy) seznamujeme žáky s různými profesemi hudební oblasti.
- Pomáháme hudebně nadaným žákům ve volbě vhodného povolání, ve kterém mohou svůj talent uplatnit.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy

žák

1. využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
2. uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
3. reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
4. realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
5. rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
6. orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
7. zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
8. vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Hudební výchova - prima

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - správně nasadí tón, správně dýchá - odhadne správnou hlasitost zpěvu - snaží se o správnou tvorbu tónu a podle svých individuálních dispozic o čistý a rytmický projev <ul style="list-style-type: none"> - předvede hru na jednoduché Orffovy nástroje - při produkci jednoduchých rytmických motivů <ul style="list-style-type: none"> - předvede jednoduché taneční kroky - rozezná dvoudobý a třídobý takt <ul style="list-style-type: none"> - rozpozná délku, sílu, barvu, výšku tónu - rozezná dur a moll akord - rozliší jednotlivé formy - vysvětlí výrazové prostředky (melodii, rytmus, tempo, dynamiku, kontrast...) - orientuje se v notovém zápisu jednoduchých písní 	<p><u>Vokální činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pěvecký projev (zpěv lidových písní) - hlasová hygiena <p><u>Instrumentální činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hra na hudební nástroje Orffova instrumentáře <p><u>Hudebně pohybová činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybový doprovod znějící hudby - taktování <p><u>Poslechová činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vztahy mezi tóny - kvality tónů - struktura hudebního díla - hudební styly a žánry (sonáta, komorní hudba, kantáta, melodram, homofonie, polyfonie, opera, opereta) - nástroje symfonického orchestru - hodnoty not, stupnice s křížky, intervaly 	<p>PP, Ú</p> <p>PP</p> <p>PP</p> <p>PP, Pís, T, SA-Ú(sluchová analýza – ústně)</p>	<p>OVO:1.1, 1.2, 1.3,1.4 PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – 1</p> <p>OVO:1.3</p> <p>OVO:1.5</p> <p>OVO:1.3, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8</p>

Hudební výchova - sekunda

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - předvede různé techniky vokálního projevu (brumendo, staccato, legato ad.) - použije větší hlasový rozsah - rozezná rytmus při vokálním projevu - použije hudební nástroje k reprodukci hudebních motivů - ověřuje a upevňuje poznatky z hudební teorie - pomocí gest, mimiky, "řeči těla" znázorní hudbu - taktuje složitější rytmické útvary - předvede taneční kroky v dvoudobém a třídobém taktu - rozezná hudebně výrazové prostředky: melodii, rytmus, tempo, dynamiku, tečkovaný rytmus - určí akordy, melodii vzestupnou a sestupnou porovnává jednotlivé skladby autorů a jejich život 	<p><u>Vokální činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - slovní a hudební rytmus - vokální projev <u>Instrumentální činnost</u> - hudební nástroje <u>Hudebně pohybová činnost</u> - pohybové vyjádření hudby - pohybový doprovod <u>Poslechová činnost</u> - vztahy mezi tóny - orientace v hudebním prostoru - další žánry (balet, muzikál, kantáta, oratorium, fuga) - hudební dílo a jeho autor 	<p>PP, Ú</p> <p>PP</p> <p>PP</p> <p>T, Ú, SA-Ú (sluchová analýza – ústně)</p>	<p>OVO:1.1, 1.3, 1.4</p> <p>OVO:1.1, 1.3, 1.6</p> <p>Exkurze – hudební představení</p> <p>OVO:1.1, 1.3, 1.5 PT: Multikulturní výchova – 1,4</p> <p>OVO:1.3, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8 PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – 1</p>

Hudební výchova tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozšiřuje si hlasový rozsah - reprodukuje notový záznam - transponuje melodii do své hlasové polohy - předvede hru na hudební nástroje při produkci hudebních motivů - použije hudební nástroj k doprovodu pěveckých projevů - vyjádří hudbu pomocí gest, mimiky, „řečí“ těla - hudbu ztvární vlastní choreografií - poslouchané kriticky zhodnotí, rozliší a zařadí skladby jednotlivých období - slovně zhodnotí hudbu 	<p><u>Vokální činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hlasová hygiena - orientace v notovém záznamu - rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti - pěvecký projev (zpěv lidových písní) <p><u>Instrumentální činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hra na hudební nástroje - instrumentální doprovody <p><u>Hudebně pohybová činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybový doprovod znějící hudby - choreografie <p><u>Poslechová činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hudební dílo a jeho autor – vývojová období až po hudbu 20. století - historie populární hudby - interpretace znějící hudby 	<p>PP, Ú</p> <p>PP</p> <p>PP</p> <p>PP, Pís, T, SA-Ú</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.4</p> <p>OVO: 1.3 PT: Multikulturní výchova – 1,4 Mediální výchova – 1.5 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – 1</p> <p>OVO: 1.3,1.4, 1.5</p> <p>OVO: 1.5, 1.6, 1.7, 1.8</p> <p>návštěva hudebního představení (muzikál nebo opereta) spojená s prohlídkou kulturních památek s hudební minulostí (podle možností)</p>

